

Vörs Község Somogyvármegyében, a Marcali Járásban található.

Hivatalosan, (levéldetve) „a Kis-Balaton fővárosa”.

Fekvése

Vörs Somogy vármegye északnyugati csücskében fekszik, a térség fő turisztikai célpontjai közül Keszthelytől 12, Hévíztől 17, Zalakarostól pedig 20 kilométerre található. Közigazgatási területének legészakibb pontja alig 300 méterre van a Balaton partvonalától. 13 kilométerre található a Kápolnapusztai Bivalyrezervátum, 20 kilométerre a Kányavári szigetek (Kis-Balaton), 9 kilométerre a Kis-Balaton Kutatóház. Innét indítanak túrákat a Diás szigetre, ahol Fekete István emlékhely és Matula bácsi kunyhója tekinthető meg.

Csodálatos környezeti adottságokkal rendelkezik a település. Fás, erdős részek, berek, gazdag állat és növény világgal öleli körbe a kis falut.

Település története

Vörs Árpád-kori település. Nevét 1293–1364 között említették először oklevelek mint a Hahót nemzetség Buzád ágának birtokát. 1496-ban a Csányi családnak volt itt földesúri joga. Az 1536. évi adólajstromban Wers írásmóddal szerepel. 1563-ban a török kincstári adólajstrom szerint csak 6, 1573–1574-ben pedig csak 4 házból állt. Birtokosai 1583-ban Csányi Bernát, 1598–1599-ben János, 1626–1627-ben Bakó Farkas, 1660-ban pedig Sárkány Miklósné voltak. 1703 körül pedig már Festetics Pál birtokában találjuk. 1715-ben csak 8 háztartást írtak benne össze. 1726–1733-ban Festetics Kristóf, 1767-ben Csányi Ferenc, Imre és Györgyné, 1776-ban pedig Csányi Ferenc és Imre birtoka volt, a 19. század elején pedig gróf Festetics György és Sallér Judit, a 20. század elején herceg Festetics Tasziló volt a nagyobb birtokosa.

A 20. század elején Somogy vármegye Marcali járásához tartozott.

Látnivalók

Vörsön, az 563 főt számláló település szívében található, Kultúrház és Községi Színtér 1950-es évektől fogva, közművelődést szolgáló közösségi helyként működik. Előtte cseléd házak voltak a helyén. 1993-ban bővítették a színteret, valamint a Polgármesteri hivatalt, ugyanis egy épületben található. A régi időkben az épület orvosi rendelőnek, könyvtárnak és közösségi színtér pedig KISZ teremnek adott helyet. 2000-es évek környékén nagyszabású felújításon esett át. Rendszeresen igyekeznek pályázatok által is korszerűsíteni.

Az épület kiválóan alkalmazkodik a közösség igényeihez, ugyanis több kisebb-nagyobb termeivel, jól felszerelt konyhával, hangulatos, kicsit kastély szerű terrasszal, parkkal rendelkezik. A lehető legjobb

helyen, a falu központjában helyezkedik el. Így közel vannak a helyi kisboltok, Posta Presszó, hangulatos Fröccsterasz, Park, Tűzoltó Múzeum, buszmegálló, Ifjúsági Klub és Könyvtár, valamint a Szent Márton templom, amely minden évben helyet ad Európa legnagyobb beltéri Betlehemének.

Ifjúsági klub

Könyvtár

Önkormányzat, Kultúrház-Közösségi Színtér

Fröcsterasz

Posta Presszó

Coop bolt

TŰSKEVÁR ABC
 Nyitvatartás:
 Hétfő: 6:00 - 17:00
 Kedd: 6:00 - 17:00
 Szerda: 6:00 - 17:00
 Csütörtök: 6:00 - 17:00
 Péntek: 6:00 - 17:00
 Szombat: 7:00 - 17:00
 Vasárnap: 7:00 - 11:00

Vörsi Kisbolt és GLS csomagpoint

Háziorvosi rendelő

Szent Márton Templom

Vörs legjelentősebb épített öröksége az 1720 körül felszentelt Szent Márton templom, melyet 100 évvel később bővítették, késő barokk stílusban átépítették.

Vörs először 1261-ben szerepel iratban, amikor az örökös nélkül elhunyt Elek Wörs birtokát IV. Béla király Csák Bánnak adományozta. A vörsiek a XVIII.század elején, Festetics Pál birtoklása idején telepedtek le a község jelenlegi területére. Ezt követően is a környék legnagyobb földbirtokosa a Festetics család volt.

A település legjelentősebb építménye a Szent Márton tiszteletére szentelt, ma műemléki védelem alatt álló római katolikus templom. Az 1720-ban késő-barokk stílusban épült templom nevezetes, barokk stílusú tornyát 1845-ben kapta. Mai formáját 1906-ban nyerte el.

Főoltárának közepén Szent Márton könyvet és fehér ludat tartó szobra áll. A kereszthajóban az Amiens-i jelenetet ábrázoló modern üveglak van. A templom előtti Szentháromság szobor talpazatán Szent Domonkos, Szent Vendel és a kezét áldásra emelő Szent Márton püspök szobra látható.

1948 óta advent első vasárnapjára a templomban építik fel Európa legnagyobb természetes anyagokból, mohából, zuzmókból, élethű figurákból készülő beltéri híres betlehemét, amely Európa egyik, ha nem a legnagyobb templomon belüli betleheme.

8711Vörs, Ady Endre u. 6.

Európa legnagyobb beltéri Betleheme:

Vörs Betleheme 74 éves múlttal büszkélkedhet, hiszen annak története egészen 1948-ra nyúlik vissza. Egy falubeli kezdeményezés hatására lebontották a Jézus Szíve oltárt a templomon belül, és annak helyére egy kisebb Betlehemet építettek.

Az ember és állati figurákat leszámítva, az óriási Betlehem gipszből és kizárólag természetes anyagokból készül. A Betlehem felépülése ma már 8-10 napon keresztül zajlik, és kizárólag a falubeliek kitartó és jól megszervezett csapatmunkájának eredménye. Minden évben teljesen más elrendezéssel, folyamatos újításokkal várja több tízezres hazai és külföldi érdeklődőt.

Tűzoltó Múzeum

Tűzvédelem a századfordulón

1983-ban a Somogy megyei Vörs község felújított tűzoltószertárában megnyílt az első vidéki tűzoltó múzeum. A 70 m² alapterületű helyiségben A tűzvédelem a századfordulón című állandó kiállítás került felállításra. A bemutatott anyag nagy része a Budapesti Múzeum gyűjteményéből származik.

Az 1890-1910 közötti időszak történetét a tűzoltószervezetek sokfélesége jellemezte. Önkéntes, kötelezett, gyári, vasúti, üzemi és fizetett városi tűzoltók egyaránt tevékenykedtek. Vörs község önkéntes tűzoltósága 1883-ban jött létre. A korszak jellegzetes tűzoltó-felszerelései mellett, a testületek emléktárgyai, elismerő oklevelek, érmek, valamint Merkly Ferenc szobrászművész alkotása, az életmentő tűzoltó is helyet kapott. A kézi működtetésű fecskendők egyik típusát, az ún. Vészvonal használatát mutatja be Szilágyi Margit szoborkompozíciója.

A terem közepén egy Geittner és Rausch-féle kézi működtetésű kocsifecskendő és a fejlődést jelentő Kőhler-féle benzinmotoros szer látható. A múzeum továbbfejlesztése során 1989-ben elkészült a kiállítási szertár, ahol a korszak tűzoltószereit sorakoztatták fel. A szertár kapui a régi fővárosi IX. kerületi őrségről származnak. A falakon körben képek és ismertető szövegek mutatják be a kiállított szereket, amelyek főleg a budapesti múzeum anyagából kerültek ide.

Látható itt a Mátrai gyár lóvontatású létrája, gőzfecskendő, a szegedi Kőhler motoroszer, Seltenhofer gyártású sülyesztett medence- és kocsifecskendő, előkocsis mozdonyfecskendő és Tamóczy-féle „falusi fecskendő”

A Tűzoltó Múzeum egész évben Nyitva tart!

Nyitva tartás:

Hétfő: ZÁRVA

Keddtől, Péntekig 08:00 órától, 16:00 óráig.

Szombaton és Vasárnap csak ELŐRE egyeztetett időpontban látogatható!

Egyeztetés telefonon: 06 30 722 4082

Belépő 500Ft.

Cím: 8711 Vörs, Ady Endre utca 36.

Charlie a híres gólya

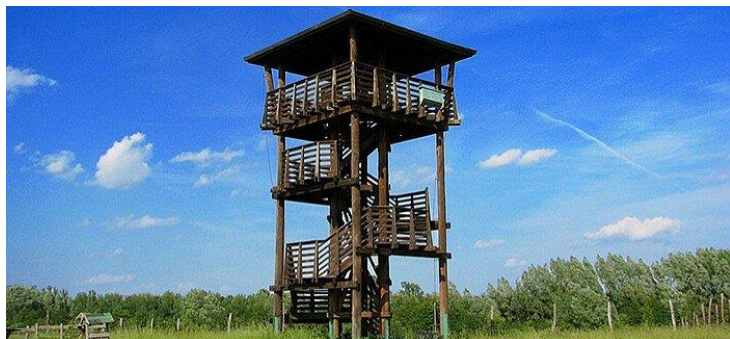
Charlie, a tavaszt hozó gólya, 13 éven keresztül érkezett első gólyaként február 26-án Magyarországra, megjelenésével pedig a helyiek szerint az időjárás mindig melegebbre fordult. Charlie fészke a helyi Tüskevár ABC melletti épület villanyoszlopán található. 2011-ben kissé későn, március 5-én érkezett meg. Majd több napja nem látták a falubeliek. Mindenkinek kedvenc madara egy kertből került elő. Élet már nem volt benne. Ezt követően, felboncolták, majd kitömték. Jelenleg megtekinthető a Tűzoltó Múzeum hátsó kiállító termében. Így örökre Vörsön maradt.

Vörsi Tájház (Füstös konyha kemencével, kiállítás a halászok életéről)

A Kis-Balaton hagyományos használati eszközeit, elsősorban a népi halászati módszerekhez kapcsolódó szerszámokat, a táj népi építészetét, a lápból élő pákások életmódját ismerteti a 2015. évben megújult kiállítás a vörsi talpas házban.

Vörsi kilátók

Gyönyörű berekben található

A vörsi kilátók a balatoni bringaúttól csupán 8-10 km-re vannak, így a bringatúra alkalmával érdemes egyiket-másikat meglátogatni. Ráadásul a kitérő csekély mértékű szintkülönbséggel jár.

Pap-kerti kilátó

A vörsi Pap-kerti kilátóból gyönyörű kilátás nyílik a környék nádasaira. A Nyugat-Balaton és a Kis-Balaton környéke egy ornitológiai aranybánya, főként az őszi időszakban, a madárvonulások beköszöntével. A madármegfigyelés tanulságos és élménydús kikapcsolódás, amely nem csak megszállott madarászoknak, hanem családoknak is ígéretes program lehet. Semmihez sem fogható élmény egy-egy vadliba vagy daru csapatot megcsodálni, amint épp telelő helyeik irányába vonulnak.

Fövényi kilátó

A Fövényi kilátó Balatonszentgyörgy és Vörs között található, de Vörsről közelíthető meg a legegyszerűbben. Ez az építmény egy nem túl magas, egyszintes „kilátó”, melyről a környező mocsaras vidékre tekinthetünk le.

A vörsi kilátók a balatoni bringaúttól csupán 8-10 km-re vannak, így a bringatúra alkalmával érdemes egyiket-másikat meglátogatni.

Vörsi-Berek kör (41 km)

Útvonal: Balatonberény, községi strand – Balatonszentgyörgy – Csillagvár – Hollád – Somogysámson – Sávoly – Vörs – Balatonberény, községi strand

Somogy és Zala megye határán, a Marcali-háton vezet ez a többé-kevésbé sík túra. Útközben rengeteg szép népi lakóépületet láthatunk, de nem lesz hiányérzetünk út menti keresztek terén sem. A túra elején a Balatontól távolodva megállhatunk a különleges formájú és mindig érdekes programokat kínáló Csillagvárnál, míg utunk második felét a Nagyberek és a Kis-Balaton közti, elsősorban nemzetközi jelentőségű madárvilágáról és vadregényes útjairól ismert táj jellemzi.

Útvonal:

Kerékpártúránkat [Balatonberényben](#) kezdjük, a Balatoni úton lévő [községi strand](#) előtt. Érdemes körülnézni a kis parknál, amely közvetlenül a kerékpárút mellett, jobb oldalon található, itt láthatjuk az **1956-os emlékművet**, a Balaton-partról pedig csodálatos fényképeket készíthetünk.

Tovább haladunk a kellemes hangulatú Kossuth utcán. Utunk során több **régi, hagyományos lakóházat** figyelhetünk meg. Kiemelkedik közülük az utca jobb oldalán található **tájház**, amely itt a **Múlház** nevet viseli.

Balatonberényben is, de túránk során több településen, illetve külterületen is érdemes megfigyelnünk a sok út menti keresztet, fészületet. A település végén egy fészületnél az út kétfelé ágazik, mi a jobbra tartó Mise utcán haladva hagyjuk el Balatonberényt. Már láthatjuk a következő település, Balatonszentgyörgy templomának tornyát.

A Mise úton érkezünk [Balatonszentgyörgyre](#), és egészen a 76-os számú főút kereszteződéséig megyünk. Kellő körültekintéssel jobbra fordulunk a 76-os útra, de ezen csak 100 métert haladunk, mert az első lehetőségen balra, a Csillagvár utcára kanyarodunk. Balra található a település művelődési háza, majd pedig a **Szent György Plébániatemplom**.

-

Tovább kerékpározunk a Csillagvár utcán. Az út mindkét oldalán több értékes, szép **népi lakóépület** fekszik, érdemes megfigyelnünk őket. Kiemelkedő látványosság a **Talpasház**, amely a templomtól 500 méterre a Csillagvár utca bal oldalán található. Az utcán tovább haladva ismét egy fészülethez érkezünk, amelynél útelágazás található. Mi a jobbra tartó úton kerékpározunk tovább. Az útelágazástól 800 méterre már tábla is jelzi a letérési lehetőséget balra, a [Csillagvár](#) felé. Balatonszentgyörgy jellegzetes épületét mindenképpen keressük fel! Ehhez balra, az Irtási dűlőre fordulunk, és a táblákat követve betonúton érkezünk meg a kellemes, kis erdőben fekvő Csillagvárhoz. Az épület és környéke megismerésére szánjunk elegendő időt.

[Csillagvár, Balatonszentgyörgy](#)

A Csillagvár története

A Balaton nyugati csücskében, a tó fölé emelkedő erdős domboldalon található a Festetics grófok vadászvára. A csillag alaprajzú épület a világon egyedülálló. A fedett vár központi helyiségében

található a több mint harminc méter mély kút, a kapitány-az őr és pihenő szobák, a füstös konyha stb. Itt kapott helyet a középkori életpanoptikum, mely hűen mutatja be a múlt egy napját. (Falusi pappal vitázó várkapitányt, lakomázó vitézeket, őrséget teljesítő katonákat, falusi kovácsot, ki éppen fogat húz, konyhán serénykedő asszonyokat stb.) A görögkereszt alaprajzú kazamatákban (pincerendszerben) kapott helyet a világon egyedülálló huszármúzeum.

A közel másfél hektárnyi bekerített területen 2006-tól művészeti alkotótábor nyitja kapuit. A volt grófi istállóból kialakított csárda is várja vendégeit, a készülő szabadtéri színpad, a Csillagvár Esték rendezvénysorozatnak ad helyet.

A magyar nemzet hőskorát a 16-17 sz.-ban élte, midőn másfél évszázadon keresztül folyt a harc a terjeszkedő török hatalom ellen. Az 1500-as évek végére kialakult végvári vonalat Dunántúlon a Balaton déli partja képezte s így Somogy megye állandó hősi harcok színtere lett. Az épület mintegy 40 m-re magasodik a Balaton fölé. Furcsa ferdesíkú falas, csillag alakja, lövésablakai, felvonószerkezete, egykori toronyra mutató falmaradványai, belső kútja, a pincéből a padlásra vezető minaret-szerű homokkő csiga-lépcsői, és sarokbástyás sáncai vannak. Pincéje görögkereszt alakú. Építészeti megoldása a világban egyedülálló. Kútjához az öngyilkos vőlegény és koszorúslány, valamint betyárbújtató barlangok legendája fűződik, de a kútásók tragédiáról csak a későbbi levéltári kutatásokból szerezhettünk tudomást. Az épületnek bizonyíthatóan nem volt eredetileg fedélszéke, s hogy a helyreállítás során a középtorony falmaradványai előkerültek, kétségtelenné vált, hogy tornyos lehetett.

Ásatások során kiderült, hogy a vár és a sáncok területén, – Kanizsa török kézre jutásakor- elpusztult favázas, sárkunyhós település volt. A legendákban oly gyakran előforduló alagútrendszerre nem találtak. A vár történetének felkutatása Móricz Bélának köszönhető, de László Istvánnak is – ki a századelején a Kapitány szobában született- nagy érdemei vannak.

Múzeumalapítók: Túri Török Tibor, -Marcell-és Koroncz Ilona

A Csillagvár Balatonszentgyörgyön

A vártól a már ismert úton térünk vissza az útelágazáshoz. Itt most balra fordulunk, és azon az úton haladunk tovább, amelyről a Csillagvár megtekintése miatt letértünk. 800 métert megtéve megérkezünk a Balatonszentgyörgyhöz tartozó **Battyánpusztára**. Az útkereszteződésnél tábla jelzi az irányt a 4 km-re fekvő Hollád felé. Mi is erre, tehát balra fordulunk. 2,5 km-t kerékpározunk, ekkor áthaladunk az M7-es autópálya fölött, majd a 7-es főút kereszteződéséhez érkezünk, amelynél körforgalom található. A körforgalomból a második lehetőségen hajtsunk ki, Hollád felé. Innen már

csak 500 métert kell haladnunk, és balra meg is találjuk a **Hollád** faluba vezető Rákóczi utat. Mielőtt tovább mennénk Somogysámson felé, ha időnk engedi, tehetünk egy kitérőt Holládra.

Szép kereszt Battyánpusztá és Hollád között

Tipp: Itt lehetőségünk nyílik arra, hogy felkeressük a holládi Bari-hegyen található, kedves kis **Szent Donát-kápolnát**, amely festői környezetben helyezkedik el. Felkeresése azonban csak gyakorlottabb kerékpárosoknak ajánlható, illetve akkor tegyük meg, ha kellő idő áll rendelkezésünkre. A kápolnához több út is vezet. Hollád központjából, a római katolikus templom melletti sóderes utat **Z▲** jelzéssel látták el, nekünk is ezen kell menni. Elhaladunk a temető mellett, összesen 1,1 km-t teszünk meg a jelzésen, amely aztán balra fordul. Itt

lehetőségünk van a jelzés követésére, amely egészen a kápolnáig vezet bennünket, ezen út bizonyos részei azonban csak gyalogosan járhatók.

*Másik lehetőségünk, hogy annál a pontnál, ahol a **Z▲** balra tér, mi egyenesen folytatjuk utunkat, jelöletlen útszakaszon. Egy mélyútban haladunk, itt a terepviszonyok miatt célszerűbb tolni a kerékpárt. Ez a szakasz rövid, csupán 600 méter, viszont az erős emelkedő miatt megterhelő. Az emelkedő tetején hamarosan útkereszteződéshez jutunk, itt érjük el a **Z–** turistajelzést. Balra fordulunk. A **Z–** jelzésen teszünk meg 1,2 km-t majd az út egy fészületnél hirtelen balra kanyarodik, és innen már pár métert kell csak kerekezni, hogy meglássuk a balra letérő irányt a kápolna felé. Az utat tábla jelzi. A kápolna megtekintése után ugyanezen úton térünk vissza Holládra. A visszafelé haladásánál legyünk figyelmesek annál a pontnál, ahol a **Z–** jelzésről a jelöletlen földútra térünk le! Amint az az útvonalleírásból is látható, kápolna megközelítése Hollád felől kissé kalandos, így amint említettük, kellő felkészültségű kerékpárosoknak ajánljuk.*

*Létezik még egy megközelítési lehetőség, amely jól járható kerékpárral (sőt autóval is), ehhez azonban a 7-es főúton is kell haladnunk egy keveset. Ehhez még Hollád előtt (Balatonszentgyörgy irányából érkezve) a 7-es főút körforgalommal ellátott kereszteződésében nem Hollád felé fordulunk, hanem egy kihajtási lehetőséggel később, Balatonkeresztúr irányába. 3,6 km-t teszünk meg a 7-es úton, majd az M7-es autópálya fölött áthaladva a jobbra induló **Z–** turistajelzéssel ellátott földútra kanyarodunk, és ezen kerékpározunk 1,9 km-t egészen a kápolnát jelző tábláig, amely most utunk jobb oldalán fog*

elhelyezkedni. Ez a megközelítési lehetőség kerékpárral jól járható ugyan, itt viszont a főúton is kell haladnunk, ezért fokozott figyelmet kíván!

Ha nem keressük fel a kápolnát, utunkat a Hollád felé vezető Rákóczi utca kereszteződésétől folytatjuk tovább. Balatonszentgyörgy felől érkezve tehát nem térünk le Holládra, hanem egyenesen haladunk tovább az innen alig több mint 4 km-re fekvő **Somogysámsonba**. A település központjában lévő **római katolikus templomot** elhagyva jobbra tábla jelzi a lekanyarodási lehetőséget az innen csupán 2 km-re fekvő Sávoly felé. Ez a Zrínyi utca, ezt az utat követjük. A települést a Petőfi utcán érjük el, ezen kerekesszánk a **római katolikus templom** előtt található útkereszteződésig, itt jobbra fordulunk a Rákóczi utcába. A Rákóczi utca hamarosan erős bal kanyart ír le, így érjük el a 7-es főút kereszteződését. Kellő körültekintéssel keljünk át az úton, és folytassuk utunkat a Szabadság utcában.

A somogysámsoni faluház

A település házait elhagyva áthaladunk az M7-es autópálya felett, majd egy rövidebb kellemes, **erdei szakaszon** folytatódik utunk. Közel másfél kilométer múlva elérkezünk a Budapest–Nagykanizsa vasútvonal átkelőjéhez. Áthaladva az út jobbra fordul és meg is érkezünk a **sávolyi vasútállomásra**. Az épület előtt elhaladva túránkat földúton folytatjuk tovább, a vasúttal párhuzamosan. Ezt az irányt követjük.

Túránk legkellemesebb szakaszához érkezünk, tőlünk balra terül el a Kis-Balaton vadregényes tája. A jó minőségű, sóderecs úton könnyen haladunk. Útba ejtünk egy fából épült madármegfigyelő tornyot, és hamarosan a Marót-völgyi csatorna kis fahídjához érkezünk.

Utunkat tovább folytatjuk a földúton, amely 800 méter múlva erősen balra kanyarodik. Itt jobbra (szinte eredeti irányunkhoz képest egyenesen) egy kisebb út ágazik ki, mi viszont nem ezen, hanem az előbbi úttal együtt balra fordulunk. Ismét egy éles kanyarhoz érkezünk, ezúttal jobbra tartunk, és 700 méter múlva enyhébb bal kanyarral jutunk egy újabb fahídra. A hídon óvatosan keljünk át, mert a fapallók között nagyobb hézag is található, amelybe a vékonyabb kerékpárgumi belecsúszhat!

A híd után az út jobbra kanyarodik, és egy-két kisebb kanyart leírva 1 km múlva kereszteződéshez érkezünk. Közben tőlünk balra már megláthatjuk a fából épült kilátót, amelyet balra fordulva érünk el. Nem nagy kitérő, ezért érdemes felkeresni. A kilátóból szemügyre vehetjük a Kis-Balaton végtelen nádrengetegét. Az előbb említett kereszteződésnél túránk fő útvonala jobbra fordul, és ismét, rövid időn belül harmadszor egy kis fahídon haladunk át.

Innen 700 métert kell haladnunk, és ismét a Budapest–Nagykanizsa vasútvonal átkelőjéhez érkezünk. Átkelünk, és már láthatjuk is a **vörsi Szent Márton Plébániatemplom** tornyát. A faluba beérve az úttól jobbra találjuk a **tűzoltómúzeumot**, valamint érdemes pár száz méteres kitérőt tenni a jobbra induló Dózsa György utcában lévő vörsi **tájházhoz**. A talpas háznak is nevezett nyári látogatóhely a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozik, és a Kis-Balaton hagyományos használati eszközeit,

elsősorban a népi halászati módszerekhez kapcsolódó szerszámokat, a táj népi építészetét, a lápból élő pákászok életmódját ismerteti.

Vörs

A kitérő után visszafordulunk, és az Ady Endre utcán haladunk tovább egészen a **római katolikus templomig**. A templom után balra fordulunk, az Alkotmány utcára, majd hamarosan, a fő irányt követve jobbra, a Kossuth Lajos utcára. Ez vezet ki bennünket a településről, és 1,5 km múlva el is érjük a Balatonszentgyörgyöt Holláddal összekötő utat. Itt balra, **Balatonszentgyörgy** irányába kanyarodunk, ahová 1 km-t megtéve meg is érkezünk. Áthaladunk a 76-os számú főút alatt, majd a híd utáni első lehetőségénél balra fordulunk, és ismét keresztezzük a vasúti fővonalat. A Berzsenyi Dániel utcán haladunk, majd a 76-os főút előtt jobbra, az úttal párhuzamosan futó **kerékpárútra** térünk.

A kerékpárúton 1,3 km-t teszünk meg, míg elérkezünk a főútról Balatonberény felé vezető bekötőútig. Ezen áthaladunk, és az út túloldalán futó **Balatoni Bringakörúton** jobbra, Balatonberény, Balatonmáriafürdő felé fordulunk. 2,7 km múlva megérkezünk **Balatonberénybe**, és a település kezdetétől még 1,5 km-t haladva eljutunk túránk kezdő és egyben végpontjához, a községi strandhoz.

Gulyás József az első kócsagőr

Vörsi temetőben található sírja

Gulyás József, az első magyar természetvédelmi őr ugyanazon a napon született az Osztrák–Magyar Monarchiában, mint a világ első nemzeti parkja a távoli Amerikában. A ma [Siófokhoz](#) tartozó Kilitiben a naptár 1872. március elsejét mutatott. Ő fiatalon kakastollas egyenruhát öltött.

Mivel felesége kevésbé módos polgárlány volt, így kellő házassági kaució híján a csendőrségtől leszerelt. Halásznak állt, Vörsre került. Gárdonyi Máté Balatonkiliti évszázadai cím alatt közölte szülőhelye falutörténetét: *„Kiliti a bödönhajó, e hagyományos, egyetlen fatörzsből kivájt vízi jármű készítésének egyik balatoni központja volt (az utolsó hajót 1897-ben gyártották Vörsön).”*

Nem tudni, volt-e köze ennek a költözéshez. Mindenesetre a Kis-Balatonnál állapodott meg végleg.

A Kis-Balaton csendes tája
Fotó: Mihály Szilvia

Közben elzengett Károlyi Mihály őszirózsás forradalma és Magyar Népköztársasága. Gulyás József negyvenhét esztendő volt, amikor feltűnt és 133 nap múlva eltűnt a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság. Aztán győzött az ellenforradalom, amit Trianon követett.

A szakmájában már tapasztaltnak számító, ötvenéves családfő a holland és magyar madárvédők adományaiból és Horthy Miklós kormányzó anyagi hozzájárulásával

1922-ben „Kis-Balaton-őr” lett. Testhezálló feladatot kapott, és munkába állásától számítjuk gyakorlati természetvédelmünk időszámításának kezdetét.

Gulyás József, a legendás Kis-Balaton-őr

Később állami alkalmazásba vette a Földművelésügyi Minisztérium. Az agrártárca alá tartozó

madártani intézetnél dolgozott munkatársaival a kócsagok megmentéséért. Számos cikk, riport, tanulmány és kötet örökítette meg alakját és munkásságát. A második világháború alatt is a berek gémjeit kémlelte.

Már megromlott az egészsége, mikor a Magyar Királyság-Hungarista Munkaállam államszervezetét kiűzte a tájról a Vörös Hadsereg. A Magyar Köztársaság megromlott látására tekintettel 1947-ben nyugdíjba helyezte. A szocialista Magyar Népköztársaság ötödik esztendejében, 1954. április 2-án kísérték utolsó útjára a vörsi temetőbe.

Fotó: Mihály Szilvia

Emlékét a rendszerváltás utáni Magyar Köztársaság sem feledte. Az első posztumusz elismerésre a harmadik évezred hivatalos Magyarországa méltatja.

Gulyás József életműve előtt tisztelegve 2013-ban elindult a szakminisztérium és a nemzeti parkok Ifjú Kócsagőr Programja. Egy évszázaddal a magyar és holland kócsagvédők kapcsolatfelvétele, hetven esztendővel a Kis-Balaton védetté nyilvánítása és fél évszázaddal a Ramsari egyezményt követően nyugvóhelye védetté lett. Mint az általa óvott magyar madármenedék, Vörsön, Somogyban, kócsagország fővárosában.

Nagy kócsag a Balatonnál
Fotó: Somogyi László

Életének Ferenc Józseftől Rákosi Mátyásig ívelő korszaka jól példázza történelmünk, s benne természetvédelmünk hanyattatott sorsát is. Rendszerek jöttek, rezsimek mentek, de minden időben voltak hű robotosai zöld értékeink megóvásának.

Park (Nagy Imre mellszobra és a Mikulás Postaláda található)

Nagy Imre mellszobra a Parkban található

A Mikulás Postaládát egy helyi pár készítette : Szép László és Futó Réka

